
VOORWOORD

Marjolein Drent is hoogleraar interstitiële longziekten (ILD), afdeling Farmacologie en Toxicologie, FHML, Universiteit Maastricht, en als longarts verbonden aan het ILD Expertisecentrum, St. Antonius Ziekenhuis, locatie Nieuwegein. Haar oratie was getiteld: 'Adembenemende contacten'. Zij begeleidt onderzoekers, verzorgt onderwijs, is betrokken bij allerlei (internationale) organisaties en patiëntenverenigingen en auteur van meer dan 300 wetenschappelijke publicaties. Ze is de oprichter en voorzitter van de ild care foundation. email: m.drent@antoniusziekenhuis.nl.

Geneesmiddelen hebben als doel klachten te verlichten en ziektes te behandelen. Bijwerkingen, de schaduwzijde van geneesmiddelen, vormen een groot probleem in de geneeskunde. Sommige bijwerkingen komen pas aan het licht als het geneesmiddel al wordt gebruikt in de praktijk. Sommige bijwerkingen treden pas op na langdurig gebruik. Er zijn ook bijwerkingen die ontstaan in wisselwerking met andere medicijnen. Het melden van bijwerkingen is cruciaal voor een betrouwbare veiligheidsbewaking van geneesmiddelen. Meldenswaardig zijn vermoedens van potentiële nieuwe bijwerkingen of bijzondere aspecten van bekende bijwerkingen, zoals ernst en beloop of het risico op het niet (h)erkennen in de praktijk. Het pleidooi van Agnes Kant, directeur Bijwerkingen Centrum Lareb luidt dan ook: 'Melden van bijwerkingen van geneesmiddelen: daar wordt iedereen beter van!'

In het stuk 'Adembenemende effect statines: schaduwzijde geneesmiddelen' geeft Petal Wijnen gehoor aan deze oproep. Zij beschrijft een patiënt waar het aanpassen van de medicatie een positief effect heeft gehad op het beloop van het ziekteproces. Dat bepaalde geneesmiddelen een negatief effect kunnen hebben op de ziekteprocessen in de long, waaronder interstitiële longaandoeningen (ILD) is bekend. Van veel middelen is dat echter in de praktijk minder bekend, waaronder het negatieve effect van bepaalde statines. De aanbeveling luidt dan ook: betrek het geneesmiddelengebruik en mogelijke sanering in het management van (ILD) patiënten.

Als mensen geconfronteerd worden met een longaandoening wordt ademen moeilijker en is niet meer vanzelfsprekend. Dat leidt tot angst door gebrek aan lucht. Reken daarmee af, leer ademhalingstechnieken en hoor eens waartoe je in staat bent! Harjo Pasveer, zangtechniekdocent, legt uit hoe je met zo min mogelijk lucht en energie een heleboel herrie kunt maken. Zie ook de video impressie

van zijn verhaal op www.ildcare.nl.

De behandeling van zeldzame aandoeningen, waaronder ILD, is lastig. Oorzaken zijn veelal onbekend. Bovendien ontbreken goede gerandomiseerde en placebogecontroleerde studies, omdat daarvoor nooit voldoende aantallen kunnen worden verzameld. Bij identificatie van nieuwe behandel-mogelijkheden is allereerst kennis over het pathofysiologisch proces noodzakelijk. Enkele voorbeelden van nieuwe toe-passingen van oude geneesmiddelen zijn acetylsalicylzuur (begonnen als pijnbestrijder en nu trombocytenaggregatieremmer) en sildanafil (eerste indicatie erectiestoornissen en nu toegepast bij de behandeling van pulmonale arteriële hypertensie).

Dr. Cees Vermeer benadrukt dat een tekort aan vitamine K een onderschat probleem is. Vitamine K is nodig voor een normale bloedstolling. Het belang van vitamine K voor de preventie van weefsel degeneratie door verstijving en afbraak van collageen wordt steeds duidelijker. Dit vitamine speelt ook een rol bij de synthese van eiwitten in andere weefsels, zoals bot, vaatwand, en long.

Een mogelijke positieve bijdrage van vitamine K bij de begeleiding van patiënten met een longaandoening is tot op heden onvoldoende onderzocht. Aan de hand van een aantal voorbeelden wordt beschreven dat Vitamine K suppletie wellicht een waardevolle aanvulling zou kunnen zijn om de progressie van bepaalde pathofysiologische processen met als gevolg klinische ontsparing af te remmen. In de praktijk komt een teveel aan vitamine K niet voor. Aangezien vitamine K een belangrijke rol speelt in de bloedstolling dienen de begeleiders van patiënten die orale anti-stollingsmiddelen gebruiken op de hoogte te zijn van het gebruik.

*Ik wens u veel leesplezier,
Prof. dr. Marjolein Drent*